

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 - 2020**

**Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă**

Test 32

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.**

SUBIECTUL I

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A déli ragyogó napon hallani lehetett a források, a szálló bogarak, a fák és földi virágok énekét. Valami csodálatos, ritmusban lengedező szellő fényhullámokat ringatott az országút felett, amely ezüstben csillogott ez illatos világban, és önmagával kanyarodókat játszott. Madarak repültek néha keresztül rajta, különben a csend húzott fedelet föléje, mint egy végtelen hídra.

Sokáig nem jött senki.

Végre [...] előbukkant mégis egy szekér. [...] Fent, keresztülvetett deszkán tömött székely ült, deresen, mókára született arccal. Inge messzire fehérlett. Harisnyáján zöldeskék színben játszott a sokat tekergő zsinór és büszkén hirdette, hogy:

– Én sófalvi vagyok!

Közönségesen Mókakirálynak hívták. Jól benne élt immár az időben, de a szeme huncutság kútja volt mégis, és az arcája valami különös gyermeki pajkosság derengő mezeje. Üdén és szapora menésben hajtotta apró lovait. Amint kiért volna a szenttamási keresztfához a tetőre, látta, hogy egy úrféle mendegél előtte az úton, majd megfordul, néz visszafelé, és helyből megáll.

– Ebből ismeretség lesz – mondta a székely, de úgy tett, mintha meg sem látná az urat. Azonban a nadrágos bévárta egyáltalában a szekeret, s derékig emelte kalapját.

– Jó napot kívánok, bácsi! – köszönt, s nekibillent a feje is.

– Mára megvolt – mondta a székely.

– Ültessen fel, bácsi! Meg lesz fizetve – szólott az úr kissé tehetősen.

A sófalvi azonban nem állítá meg a szekeret, hanem elnézett a lovak felett, majd megsuhintotta ostorát s akkor így felelt:

– Hát üljön fel az úr!

A nadrágos előrefutott.

– Hát álljon meg akkor! – mondta.

– Én meg, ha mondják – tempózott az öreg, s leállította lovait. Hirtelen megnézte félszemmel az urat s maga mellett a deszkát, s mókára gyúló szemekkel felülésre biztatta. A nadrágos valahogy felhágott, s nekihelyezkedett az ülődeszkán. S a másik pillanatban a nyelve már állott, hogy mondja:

– Én Lukács Mihály vagyok, hivatalbéli ember Kolozsváron, s most jövök meglátogatni öregapámat Korondon, - azonban lenyelte utolsó pillanatban a szót, mert észrevette, hogy a székely semmibe veszi.

(Tamási Áron: Sóvidéki társasjáték. Részlet)

1. Értelmezd a mű címében megjelenő *társasjáték* fogalmát! **5 pont**
2. Mutasd be a részlet szereplőit 5–6 mondatban, figyelj a köztük lévő viszonyra! **5 pont**
3. Értelmezd az alábbi kifejezéseket! **5 pont**
 - a. *hallani lehetett a források, a szálló bogarak, a fák és földi virágok énekét*
 - b. *a csend húzott fedelet föléje*
 - c. *mókára született arccal*
 - d. *jól benne élt immár az időben*
 - e. *gyermeki pajkosság*
4. Írj ki egy-egy példát a szöveg első bekezdéséből az alábbi szófajokra! **5 pont**
 - a. melléknév
 - b. igenév
 - c. névmás
 - d. határozóragos főnév
 - e. névelő
5. Állapítsd meg az alábbi szószerkezetek fajtáit! **5 pont**
 - a. *a nadrágos előrefutott*
 - b. *leállította a lovait*
 - c. *a fák és virágok*
 - d. *földi virágok*
 - e. *nekihelyezkedett az ülődeszkán*
6. Állapítsd meg, milyen todalékok találhatók az alábbi szavakban! **5 pont**

földi, fák, szálló, ezüstben, urat
7. Képzeld el, hogy Lukács Mihály megérkezik Korondra a nagyapjához, és elmeséli, hogyan utazott. Alkosd meg a párbeszédüket 10–15 mondatban! **15 pont**

SUBIECTUL al II-lea

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A magyar törzsek fejedelmei között Géza különleges hatalmi pozíciót vívott ki magának. Nyugat felé fordult, és megnyitotta az ország kapuit a kereszténység előtt. Beengedte az országba Pilgrim passzai püspök követeit. Egyes források szerint a bajor papok egyike keresztelte meg őt és kisgyermek fiát, Vajkot, aki a kereszttség vizében és lélekben történt szent újjászületésekor a passzai egyházmegye védőszentje után az István nevet kapta.

Az Érdy-kódex leírása szerint Géza felesége, Sarolta csodálatos álmot látott fia születése előtt. Egy tündöklő, égi fényben megjelent férfi szólt hozzá: Bízál Istenben, és légy bizonyos benne, hogy fiat szülsz, ki először visel ebben az országban koronát, és majd a népen királyként uralkodik. A kereszttségben az én nevemet add neki. Sarolta kérdezte, hogy ki ő? Mire a férfi így felelt: Én vagyok István, a hívők közül legelső, ki Jézusért a mártírkoronát kiérdemeltem.

Géza, hogy a kereszténység felvételét s házában hatalmát megszilárdítsa, kizárta a trónöröklésből versenytársát, Koppányt, és természetesen ugyan kicsiny, de jellemben, bátorságban és helytállásban messze kiemelkedő fiát, Istvánt jelölte utódjává. Prágából meghívta Adalbert püspököt, hogy a megtérést elmélyítse. Adalbert bérmálta meg a fejedelmi ifjút. Ő közvetítette 995-ben az István és a bajor hercegnő, Gizella között létrejött házasságot is. Az ifjú trónörökös atyja halálakor, 997-ben vette át a hatalmat.

Istvánt diplomáciai és politikai érzéke korának, sőt mondhatni, az egész magyar történelemnek legnagyobb államférfijává avatta. Politikai, vallási és társadalmi szempontból

egyaránt ő teremtette meg Magyarországot, ő jelölte ki és biztosította a jövőbe vezető utat népének. [...]

A magyar katolikus egyházat is ő teremtette meg. Szerzetes papokat hívott Bajorországból, Csehországból, Olaszországból. [...] Szent Márton hegyén (Pannonhalmán) apátságot alapított. Sok kolostort létesített, amelyek missziós központjai és gyűjtőpontjai lettek a vallásos és kulturális életnek. István elrendelte a vasárnap megszentelését és minden tíz falu számára templom építését. Saját költségén emelt Esztergomban, palotája közelében székesegyházat, Veszprémben női apátságot építtetett, és fölépítette Budán a Szent Péter és Pál-templomot.

Ami a keresztény vallással és keresztény törvénnyel nem volt összeegyeztethető, annak hadat üzent, és büntetéssel sújtotta. Nem nyúlt azonban a régi mondákhoz és énekekhez; a pogány korból származó népszokásokat, ha az új hittal nem ellenkeztek, megőrizte vagy megtöltötte őket keresztény tartalommal.

István a keresztény magyar szellemet külföldön is jelenvalóvá tette: Jeruzsálemben bencés kolostort, Rómában zarándokházat, Konstantinápolyban díszes templomot építtetett.

Egyik fő munkatársa, a 993-ban Prágából érkezett Asztrik szerzetes II. Szilveszter pápához fordult István jogai megerősítéséért. Célja az volt, hogy a keresztény királyság méltóságára emelkedjék, és már eleve kizárjon mindenféle függőséget a német birodalomtól és a szomszédos bajor egyháztól, s országa egyházát az állammal szorosabban egybekapcsolja. Asztrik kieszközölte urának a koronát, az előtte hordozott keresztet és azt az apostoli kiváltságot, hogy püspökségeket alapíthasson, és egyházi főméltóságokat nevezhessen ki.

Istvánt az 1000. év karácsonyán kenték föl és koronázták királlyá Esztergomban. [...] Szent István élete alkonyát beárnyékolta, hogy fiát, Imre herceget 1031-ben egy vadászat alkalmával egy vadkan halálra sebezte. Szent királyunk közel hetvenéves korában, negyvenkét évi uralkodás után halt meg, 1038. augusztus 15-én, Mária mennybevitelének napján. Halála előtt a Szűzanyának ajánlotta az országot. Így vált Krisztus anyja a magyarok nagyasszonyává.

(<https://www.magyarKurir.hu/>)

1. Kiről kapta Vajk az István a nevet? **5 pont**
2. Ki keresztelte meg Gézát és Vajkot? **5 pont**
3. Mit álmodott Sarolta a fia születése előtt? **5 pont**
4. Ki teremtette meg a katolikus egyházat Magyarországon? **5 pont**
5. Milyen kapcsolat van István és az alábbi személyek között?
a. Géza
b. Sarolta
c. Gizella
d. Asztrik szerzetes
e. Imre herceg **5 pont**
6. Milyen események kapcsolódnak az alábbi évszámokhoz?
a. 993
b. 995
c. 997
d. 1000
e. 1038 **5 pont**
7. Mit tett István a kereszténység terjesztéséért? Írj ki a szövegből három információt! **6 pont**
8. Írd ki a vizsgalapra az IGAZ kijelentés betűjelét!

- a. Géza azért zárta ki a trónöröklésből Koppányt, mert Koppány alkalmasabb király lett volna Istvánnál.
- b. Géza azért jelölte Istvánt utódjává, mert jellemben, bátorságban és helytállásban messze kiemelkedett környezetéből.
- c. Géza azért választotta Istvánt, mert gyengíteni szerette volna háza hatalmát.

4 pont

9. Te sikeres uralkodónak tartod Istvánt? Fogalmazd meg véleményedet 4–5 mondatban a szöveg alapján!

5 pont